

Nd.

21. Frumvarp til laga

[21. mál]

um breyting á lögum um almannatryggingar, nr. 67/1971, með síðari breytingum.

Flm.: Guðrún Helgadóttir, Pétur Sigurðsson, Magnús H. Magnússon,
Guðmundur G. Þórarinnsson.

1. gr.

3. mgr. 34. gr. laganna orðist svo:

Nú er örorkan metin meiri en 50%, og skal þá auk örorkulífeyris greiða lífeyri vegna maka og barna yngri en 18 ára, sem voru á framfæri bótaþega þegar slys bar að höndum, eftir reglum 35. gr. b. og c. Ef örorkan er 75% eða meiri, skal greiða fullar bætur, **og gildir það bæði vegna barna, sem voru á framfæri bótaþega þegar slys átti sér stað, svo og þeirra, sem hann framfærir síðar.** Sé orkutapið minna en 75%, lækka bæturnar um 4% fyrir hvert 1%, sem vantar á 75% örorku.

2. gr.

Í d.-lið 35. gr. laganna komi: „18 ára“ í stað „16 ára“.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Við 1. gr.

Í stað „16 ára“ komi „18 ára“. Með lögum nr. 9/1981, barnalögum, nær framfærsluskylda nú til **18 ára aldurs**. Meðlög og barnalífeyrir almannatrygginga greiðast til 18 ára aldurs eftir að lögum um almannatryggingar var breytt til samræmis við barnalögin, sbr. lög nr. 11/1982. Í raun hefur ákvæðum um barnalífeyri slysatrygginga verið breytt, þar sem í 35. gr. almannatryggingalaga, lið c, er vísað til 14. gr. laganna og greiðslur hafnar í samræmi við það, en nauðsynlegt er að samræma aldursmarkið einnig í 3. málsg. 34. gr. þeirra.

Meginatriði þessa frumvarps er þó það, að samkvæmt nógildandi lögum fær maður, sem metinn er 75% öryrki af völdum slyss sem bótaskyld er samkvæmt ákvæðum um slysatryggingar almannatrygginga, einungis greiddan barnalífeyri með þeim börnum, sem hann framfærði þegar örorkumatið fór fram. Aðrir örorkulífeyrisþegar fá hins vegar greiddan barnalífeyri með öllum þeim börnum, sem eru á framfæri þeirra.

Ástæðurnar fyrir þessu misræmi í löggjöfinni má eflaust rekja til þess, að lítið var á slysbætur sem skaðabætur fyrir það tjón, sem hinn slasaði varð fyrir þegar slysið varð, og

segja má að það sjónarmið eigi rétt á sér varðandi þær greiðslur slysatriygginga, sem greiddar eru í einu lagi. Öðru máli gegnir um þær slysabætur, sem greiddar eru mánaðarlega á sama hátt og almennur örorkulífeyrir. Á þeim greiðslum er sá munur einn, að slysatriyggingasjóður ber allan kostnað af bótum hinna slysatriygðu, en lífeyristryggingar annarra örorkulífeyrisþega. **Hvorir tveggja eiga sömu hagsmuna að gæta varðandi almenna afkomu og óréttlátt að þar sé munur á eftir því, hverjar orsakir örorkunnar voru.**

Þeir, sem njóta bóta slysatriygginga, eru fyrst og fremst launþegar sem slasast við vinnu, iðnnemar sem slasast við störf sín, stjórnendur aflvéla og ökutækja sem slasast við akstur, útgerðarmenn sem sjálfir eru skipverjar og slasast við störf, þeir sem slasast við björgunarstörf og íþróttamenn sem slasast við æfingar eða í keppni, sjá nánar 29. gr. laga um almannatriyggingar.

Þá er einnig nokkrum öðrum hópum gefinn kostur á slysatriyggingu, sbr. 30. gr. laga um almannatriyggingar.

Útgjöld slysatriygginga bera atvinnurekendur og eigendur aflvéla og ökutækja ásamt nokkrum hópi launþega, sbr. 36. gr. laga um almannatriyggingar.

Útgjöld lífeyristrygginga bera hins vegar ríki og atvinnurekendur þannig að framlag atvinnurekenda skal vera 2% af öllum tegundum launa eða þóknana fyrir starf liðins árs, sjá 20. gr. laga um almannatriyggingar.

Deila má um hvort eðlilegt sé að örorka sé bætt úr mismunandi sjóðum eftir því, hvernig orsakir hennar bar að. En meðan svo er verður a. m. k. að tryggja, að afkoma annars hóps örorkulífeyrisþega sé ekki mun lakari en hins. Og síst af öllu má afkoma barna þessara aðila vera mismunandi.

Við 2. gr.

Þar er einnig um að ræða leiðréttingu til samræmis við þegar gerðar breytingar, þ. e. að í stað „16 ára“ komi „18 ára“.